

TRANSPOZICE SMĚRNICE 2023/2225 O SMLOUVÁCH O SPOTŘEBITELSKÉM ÚVĚRU (CCD2)

KONZULTAČNÍ MATERIÁL

Obsah

A. Důvod předložení a cíle.....	4
A.1 Popis problému	4
A.2 Existující právní stav	5
A.3 Dotčené subjekty a sledované dopady	5
A.4 Cílový stav	6
B. Konzultace	7
B.1 Posuzování úvěruschopnosti při tzv. překročení.....	8
B.2 Debetní karty s odloženou splatností.....	9
B.3 Úleva pro plnění některých informačních povinností	10
B.4 Zákaz některých reklam na spotřebitelský úvěr	11
B.5 Opatření k zamezení nepřiměřeně vysokým cenám úvěrů.....	12
B.6 Omezení některých poplatků tvořících cenu úvěru	13
B.7 Finanční vzdělávání	14
B.8 Opatření shovívavosti.....	15
B.9 Výjimky z oprávnění k činnosti a registrace	17
B.10 Oprávnění České národní banky k produktové intervenci.....	19

Příloha

- formulář pro odpovědi

Užité zkratky

BNPL (*Buy Now Pay Later*) – odložená platba za zakoupené zboží či poskytnutou službu

CCD1 – směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS

CCD2, Směrnice – směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2225 ze dne 18. října 2023 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice 2008/48/ES

MCD – směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU ze dne 4. února 2014 o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení a o změně směrnic 2008/48/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010

NPL – směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2167 ze dne 24. listopadu 2021 o správcích úvěru a obchodnících s úvěry a o změně směrnic 2008/48/ES a 2014/17/EU

RPSN – roční procentní sazba nákladů spotřebitelského úvěru

SECCI (*Standard European Consumer Credit Information*) – standardní informace o spotřebitelském úvěru

SME – mikropodnik a malý a střední podnik ve smyslu doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků

ZSÚ – zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru

Níže uvedené pojmy jsou v konzultačním materiálu užívány jako synonyma:

- dlužník, spotřebitel
- věřitel, poskytovatel, poskytovatel spotřebitelských úvěrů
- zprostředkovatel, zprostředkovatel spotřebitelských úvěrů

A. Důvod předložení a cíle

A.1 Popis problému

Dne 30. června 2021 zveřejnila Evropská komise návrh CCD2, která má nahradit dosavadní CCD1. Návrh byl Evropskou komisí odůvodněn potřebou reagovat na digitalizaci ve finančních službách a nestejně uplatňování některých stávajících pravidel v jednotlivých členských zemích. Cílem návrhu bylo zajistit odpovídající a jednotnou úroveň ochrany spotřebitele napříč EU a vytvoření fungujícího vnitřního trhu s úvěry.

Finální kompromisní text, na jehož znění se významně podílelo české předsednictví v Radě EU, byl schválen Evropským parlamentem 12. září 2023 a Radou 9. října 2023. Dne 30. října 2023 pak byla [směrnice Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2023/2225 ze dne 18. října 2023 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice 2008/48/ES](#) zveřejněna v Úředním věstníku Evropské unie.

Oproti dosavadní úpravě se rozšiřuje působnost Směrnice o některé úvěry, které byly z evropské regulace dosud vyňaty. Jedná se o

- úvěry pod 200 EUR,
- úvěry poskytované bez úroků a jakýchkoli dalších poplatků (úvěry poskytované zdarma),
- povolené přečerpání (kontokorent) splatné do 1 měsíce,
- krátkodobé úvěry do 3 měsíců délky s minimálními poplatky nebo
- leasingové smlouvy, které stanoví právo odkupu předmětu smlouvy.

Směrnice nadále zachovává výjimky z působnosti obsažené v CCD1 pro úvěry na bydlení a hypotéky, zaměstnanecké úvěry, úvěry poskytované za účelem provedení operace s investičními nástroji, úvěry obsažené ve smíru uzavřeném před soudem, bezplatné odložení stávajícího dluhu, zastavárenskou činnost a úvěry poskytované ve veřejném zájmu za výhodnějších podmínek.

Nově Směrnice stanoví výjimku pro úvěry v podobě odložené platby za zboží nebo služby, které

- poskytuje obchodník (prodejce zboží nebo poskytovatel služby) bez využití zprostředkovatele,
- jsou poskytované zdarma,
- jsou splatné do 50 dnů (resp. do 14 dnů při on-line prodeji u obchodníka, který není SME) a
- předpokládají pouze nízké poplatky z prodlení.

Současná pravidla stanovená CCD1 jsou Směrnicí modifikována nebo doplněna zejména v následujících oblastech:

- **regulace reklamy** (čl. 7 a 8) - varování před úvěry a zákaz některých reklamních praktik
- **všeobecné informace** (čl. 9) - trvale přístupných obecných informací o úvěru
- **SECCI** (čl. 10) - změně struktury formuláře při poskytování předsměrných informací, údaje o poskytovateli a cenotvorné informace budou nově uvedeny na jeho začátku; nově povinnost poskytnout náležité vysvětlení
- **opatření proti nepřiměřeně vysokým cenám úvěru** (čl. 31) – povinnost zavést ve vztahu k úrokové sazbě, RPSN nebo celkovým nákladům úvěru.
- **posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr** (čl. 18) - podrobněji určen postup poskytovatele, právo spotřebitele právo rozporovat výsledek posouzení, bylo-li při posouzení použito automatizované zpracování dat
- **právo na odstoupení od smlouvy** (čl. 26) - omezeno na dobu 12 měsíců a 14 dní od sjednání smlouvy.

- **shovívavý postup před zahájením řízení o vymáhání dluhu** (čl. 35) – povinnost poskytovatele vůči dlužníkům v prodlení, jedná se o modifikovanou úpravu převzatou ze směrnice NPL
- **finanční vzdělávání a dluhové poradenství** (čl. 34 a 36) – povinnost prosazovat opatření na podporu spotřebitelů
- **institucionální požadavky na poskytovatele a zprostředkovatele spotřebitelských úvěrů** (čl. 37) - povolení k činnosti, profesní způsobilost jejich pracovníků, pravidla jejich odměňování.

CCD 2 je stejně jako předchozí úprava v režimu plné harmonizace a kogentnosti úpravy. Směrnice má být transponována do 24 měsíců od jejího vstupu v platnost (20. 11. 2025), účinnosti má potom nabýt 12 měsíců od transpozičního termínu (20. 11. 2026).

A.2 Existující právní stav

Z hlediska materie upravené CCD2 je právní řád České republiky částečně kompatibilní, jelikož CCD2 navazuje na CCD1 a do značné míry přebírá instituty zavedené MCD (všeobecné informace, licencování a registrace nebankovních poskytovatelů úvěrů a zprostředkovatelů, úprava spojeného a vázaného úvěru, omezení sankcí za prodlení se splácením úvěru, regulace některých kroků předcházejících vymáhání úvěru apod.), které již byly dříve (s cílem vytvořit společnou právní úpravu spotřebitelských úvěrů) implementovány do ZSÚ.

A.3 Dotčené subjekty a sledované dopady

Budoucí právní úprava bude mít na jednotlivé skupiny dotčených subjektů různé dopady, které je v rámci standardů hodnocení dopadů regulace (RIA) zapotřebí vyhodnocovat. Dotčenými subjekty jsou zejména spotřebitelé, poskytovatelé a zprostředkovatelé úvěru, stát, orgán dohledu, registry dlužníků a dluhové poradny. V rámci některých dílčích hodnocení dopadů může být, bude-li to relevantní, rovněž sledován dopad i na jednotlivé podskupiny těchto dotčených subjektů (např. na prodejce zboží na splátky, poskytovatele specifických typů spotřebitelských úvěrů nebo poskytovatele v roli zprostředkovatelů pojištění k úvěru).

Dotčený subjekt	Sledované dopady, zejména
spotřebitelé	<ul style="list-style-type: none"> ▪ informovanost, podmínky pro racionální rozhodování ▪ změny v dostupnosti a ceně úvěrů ▪ riziko předlužení
poskytovatelé a zprostředkovatelé úvěru	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dodatečné náklady na plnění zákonných povinností ▪ konkurence na trhu ▪ motivace k regulatorní arbitráži ▪ finanční stabilita
orgán dohledu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dodatečné náklady na výkon dohledu ▪ reputační riziko
stát	<ul style="list-style-type: none"> ▪ efektivita a konsistence regulace ▪ reputační riziko ▪ dopady na státní rozpočet
registry dlužníků	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostupnost poskytovaných služeb ▪ dodatečné náklady na plnění zákonných povinností ▪ konkurence na trhu
dluhové poradny	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostupnost poskytovaných služeb ▪ dodatečné náklady na plnění zákonných povinností

A.4 Cílový stav

Cílem je řádná transpozice Směrnice, která současně

- umožní zachování co nejvyšší míry koherence mezi tuzemskou právní úpravou spotřebitelských úvěrů na bydlení a jiných než na bydlení,
- bude minimalizovat náklady vznikající adresátům regulace na zajištění souladu jejich činností s novou právní úpravou,
- zajistí vyváženou úpravu práv a povinností spotřebitelů, poskytovatelů a zprostředkovatelů spotřebitelských úvěrů a
- umožní efektivní výkon dohledových činností v sektoru.

B. Konzultace

Ministerstvo financí problematiku regulace spotřebitelských úvěrů konzultuje nepřetržitě od zahájení přípravy ZSÚ. V roce 2021 k tomu mj. zřídilo stálou platformu, Kulatý stůl ke spotřebitelskému úvěru, kde ministerstvo se zástupci orgánu dohledu, sdružení bankovních a nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, registrů dlužníků i spotřebitelských sdružení a poraden, diskutuje aktuální otázky na úvěrovém trhu. Od zahájení projednávání návrhu Směrnice na půdě Rady EU jsou pravidelně předmětem diskusí v rámci kulatého stolu i otázky související s návrhem Směrnice.

Směrnice CCD2, stejně jako předchozí CCD1, je v režimu plné harmonizace. Konzultační materiál je proto zaměřen primárně na nové regulační volby (zejména tzv. národní diskrece), které nejsou obsaženy v současné právní úpravě. Regulační volby obsažené v CCD2, které již vyplývají ze směrnic CCD1 a MCD, nejsou předmětem této konzultace, neboť byly konzultovány při předchozích regulačních úpravách a jsou pravidelně diskutovány na výše uvedených kulatých stolech, ale i jiných platformách. U každého konzultovaného tématu je uveden stručný popis problematiky, zhodnocení možností a otázky ke konzultaci.

Předmětem veřejné konzultace jsou následující okruhy:

1. **posuzování úvěruschopnosti při tzv. překročení** [čl. 2, odst. 4 písm. b)] – možnost nepoužít pravidla pro posuzování úvěruschopnosti (čl. 18) na spotřebitelský úvěr ve formě překročení (nepovolené přečerpání účtu),
2. **debetní karty s odloženou splatností** (čl. 2 odst. 5) – možnost vynětí tohoto druhu spotřebitelského úvěru z regulace za stanovených podmínek,
3. **úleva pro plnění některých informačních povinností** (čl. 2 odst. 8) – u některých druhů úvěrů (úvěry pod 200 EUR, úvěry poskytované zdarma nebo úvěry do 3 měsíců splatnosti s pouze zanedbatelnými náklady) je možnost neaplikovat některé informační povinnosti,
4. **zákaz některých druhů reklamy** (čl. 8 odst. 8) – možnost zakázat reklamu zdůrazňující určité charakteristiky úvěru,
5. **opatření k zamezení nepřiměřeně vysokým cenám úvěrů** (čl. 31 odst. 1) – povinnost zavést opatření směřující k zamezení nepřiměřeně vysoké roční procentní sazby nákladů, záporní úrokové sazby nebo celkových nákladů spotřebitelského úvěru,
6. **omezení některých poplatků** (čl. 31 odst. 2) – možnost omezení nebo zákazu některých nákladů spotřebitelského úvěru,
7. **finanční vzdělávání** (čl. 34 odst. 1) – povinnost prosazovat opatření na podporu finančního vzdělávání v oblasti odpovědného úvěrování a řízení dluhu,
8. **opatření shovívavosti** (čl. 35) – výběr vhodných opatření shovívavosti při prodloužení spotřebitele,
9. **výjimka z povinnosti mít oprávnění k činnosti** (čl. 37) – možnost využití výjimky z povinnosti získat oprávnění k činnosti pro některé poskytovatele a zprostředkovatele spotřebitelského úvěru,
10. **oprávnění orgánu dohledu k produktové intervenci** (čl. 41 odst. 9) – možnost členských států zavést oprávnění orgánu dohledu ke stažení úvěrových produktů z trhu.

Uvítáme všechny připomínky, komentáře, návrhy a podněty k tématům vymezeným nejen v konzultačním materiálu. Budou klíčovým podkladem pro formulaci návrhu paragrafového znění zákona. Lhůta k zaslání reakcí na konzultační materiál končí dnem **1. 12. 2023**. Vaše odpovědi na otázky, případně další připomínky a podněty zasílejte prosím prostřednictvím přiloženého formuláře uvedeného v příloze na adresu [uver\[at\]mfcr.cz](mailto:uver[at]mfcr.cz).

B.1 Posuzování úvěruschopnosti při tzv. překročení

čl. 2 odst. 4

4. V případě smluv o úvěru ve formě překročení se použijí pouze tyto články:

- a) ...
- b) článek 18, nestanoví-li členské státy jinak.

Recitál 62

(62) Možnosti přečerpání a překročení jsou stále běžnějšími formami spotřebitelských úvěrů. Proto je třeba tyto finanční produkty regulovat, aby se zvýšila úroveň ochrany spotřebitelů a zabránilo se jejich nadměrnému zadlužení. Existuje nebezpečí, že spotřebitelé nebudou schopni zaplatit, pokud se věřitelé rozhodnou požádat o okamžité splacení. Práva spotřebitelů týkající se možnosti přečerpání a překročení by proto měla být stanovena v této směrnici.

Popis problému

Překročení (zůstatku na účtu, *overrunning*) znamená přečerpání účtu, při kterém dojde k faktickému zpřístupnění finančních prostředků spotřebiteli, které přesahují aktuální zůstatek na jeho běžném účtu, nebo přesahují limit smluvené možnosti přečerpání (kontokorent). Jedná se například o situace, kdy technická infrastruktura (offline platební terminály, bankomaty, embosované karty nevyžadující autorizaci) neumožňuje online ověřit zůstatek na účtu, nebo o situace, kdy se provedené transakce neprojeví ihned ve snížení disponibilního zůstatku na účtu a umožní tak provádět další platby. Jinou možnou situací vzniku překročení může být například zaúčtování poplatků poskytovatele platebních služeb při nedostatečném zůstatku na účtu. Jde tedy v zásadě o nechtěné situace, kterým lze na straně poskytovatelů platebních služeb objektivně obtížně zabránit.

Svou podstatou tedy překročení není produktem nabízeným spotřebitelům, ale výsledkem transakcí, které proběhnou na platebním účtu s nedostatečným zůstatkem. CCD1, stejně jako CCD2, na překročení nahlíží jako na úvěr svého druhu a jako takový jej reguluje. Přihlíží přitom k určitým specifikům a zavádí pro něj speciální režim, oproti CCD1 však dochází k rozšíření aplikovatelných ustanovení Směrnice. Nově se na překročení vztahuje i povinnost posuzování úvěruschopnosti, její použití však mohou členské státy vyloučit.

Využití možnosti tedy znamená zachování stávajícího stavu, tj. že u překročení se nebude posuzovat úvěruschopnost.

Nevyužití možnosti dané touto diskrecí znamená, že úvěruschopnost se bude posuzovat. To pak předpokládá nutnost posoudit úvěruschopnost každého jednotlivého spotřebitele k okamžiku založení účtu, případně k okamžiku vydání platební karty nebo jiného platebního prostředku, bude-li v souvislosti s tím existovat možnost, že k překročení dojde, a to bez ohledu na fakt, že velikost překročení, tj. hypotetická výše „úvěru z překročení“, není známa. Nevyužití této diskrece může mít dopady v oblasti administrativní zátěže a přístupu k platebnímu účtu nebo platebním prostředkům (platební karta, elektronické a mobilní bankovníctví).

Otázky ke konzultaci

1. Považujete za vhodné aplikovat posuzování úvěruschopnosti na překročení?

1a. Pokud ano, jak by se v takovém případě měla určovat výše spotřebitelského úvěru?

B.2 Debetní karty s odloženou splatností

čl. 2 odst. 5

5. Členské státy mohou z působnosti této směrnice vyjmout smlouvy o úvěru ve formě debetních karet s odloženou splatností:

- a) které poskytuje úvěrová nebo platební instituce;
- b) podle jejichž podmínek musí být úvěr splacen do 40 dnů a
- c) které jsou bezúročné a spojené pouze s omezenými poplatky za poskytování platebních služeb.

Recitál 18

(18) Jak je popsáno v 17. bodě odůvodnění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751¹, debetní karty s odloženou splatností jsou kreditními kartami běžně dostupnými na trhu, kde je celková částka transakcí odepsána z účtu držitele karty k určitému předem sjednanému dni, obvykle jednou za měsíc, aniž by byly účtovány úroky. Členské státy by měly mít možnost vyjmout z působnosti této směrnice některé smlouvy o úvěru ve formě debetních karet s odloženou splatností, neboť tyto smlouvy o úvěru mohou domácnostem pomoci lépe přizpůsobit jejich rozpočet měsíčnímu příjmu, pokud úvěr musí být splacen do 40 dnů, je bezúročný a bez jakýchkoli dalších poplatků a pouze s omezenými poplatky spojenými s poskytováním platební služby a je poskytován úvěrovou institucí nebo platební institucí. Touto výjimkou by nemělo být dotčeno použití příslušných ustanovení o možnosti přečerpání nebo překročení, která by se měla použít v případě, že je splátka vyšší než kladný zůstatek na běžném účtu.

Popis problému

Debetní karty s odloženou splatností (*deferred debit cards*) jsou fakticky specifickým druhem úvěru, kdy je celková částka transakcí odepsána z účtu držitele karty k určitému předem sjednanému dni, obvykle jednou za měsíc, aniž by byly účtovány úroky. Tento produkt nyní spadá pod výjimku z působnosti CCD1 pro úvěry poskytované zdarma. Směrnice jej nově reguluje, současně však za stanovených podmínek umožňuje členským státům tento produkt z regulace vyloučit. Ministerstvo financí nemá informace o tom, že by byl tento produkt na českém trhu nabízen.

Nevyužití výjimky by znamenalo, že podobné produkty s bezúplatně odloženou splatností (kontokorentní úvěr, debetní karty s odloženou splatností, kreditní karty), by v ZSÚ byly regulovány jednotně.

Využití výjimky by naopak znamenalo selektivní zvýhodnění konkrétního produktu, tedy i prostor pro regulatorní arbitráž. Při využití výjimky by se u *deferred debit cards* z aplikace vyloučila celá CCD2, včetně informačních povinností a povinnosti posoudit úvěruschopnost. Spotřebitelé by pak mohli být vystaveni zvýšenému riziku předlužení.

Otázky ke konzultaci

2. Jste si vědomi nabídky tohoto produktu na českém trhu?

3. Má být tento produkt regulovaný stejně jako obdobné produkty (kontokorentní úvěr, debetní karty s odloženou splatností, kreditní karty)?

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751 ze dne 29. dubna 2015 o mezibankovních poplatcích za karetní platební transakce (Úř. věst. L 123, 19.5.2015, s. 1).

B.3 Úleva pro plnění některých informačních povinností

čl. 2 odst. 8

8. Členské státy mohou stanovit, že čl. 8 odst. 3 písm. d), e) a f), čl. 10 odst. 5, čl. 11 odst. 4 a čl. 21 odst. 3 se nepoužijí na jednu nebo více z těchto smluv o úvěru:

- a) smlouvy o úvěru na celkovou výši úvěru nepřesahující 200 EUR;
- b) smlouvy o úvěru, u nichž je úvěr poskytován bezúročně a bez jakýchkoli dalších poplatků;
- c) smlouvy o úvěru, podle nichž musí být úvěr splacen do tří měsíců a jsou splatné pouze nevýznamné poplatky.

Recitál 15

(15) Řada členských států uplatňuje směrnici 2008/48/ES na oblasti, které nespádají do její oblasti působnosti, aby tak zvýšily úroveň ochrany spotřebitele, zatímco v jiných členských státech jsou stejné oblasti upraveny jinými vnitrostátními pravidly vycházejícími ze zvláštností trhu, což vede ve vnitrostátních právních předpisech různých členských států k určitým rozdílům, pokud jde o dané druhy úvěrů. Některé ze smluv o úvěru, které nespádají do oblasti působnosti směrnice 2008/48/ES, mohou ve skutečnosti spotřebitele poškozovat, a to včetně krátkodobých smluv o úvěru s vysokými náklady, jejichž výše je obvykle nižší než minimální hranice 200 EUR stanovená v uvedené směrnici. V této souvislosti a s cílem zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitele a usnadnit přeshraniční trh spotřebitelských úvěrů by se tato směrnice měla vztahovat na některé smlouvy, které byly z oblasti působnosti směrnice 2008/48/ES vyloučeny, například smlouvy o spotřebitelském úvěru, jehož celková výše je nižší než 200 EUR. Stejně tak by se tato směrnice měla vztahovat na další produkty, které jsou potenciálně škodlivé, neboť jsou spojeny s vysokými náklady nebo vysokými poplatky v případě opožděných plateb, aby byla zajištěna větší transparentnost a lepší ochrana spotřebitele, což povede k vyšší důvěře spotřebitelů. V této souvislosti by z oblasti působnosti této směrnice neměly být vyloučeny smlouvy o pronájmu nebo leasingové smlouvy s možností koupě, smlouvy o úvěru ve formě možnosti přečerpání, u kterých musí být úvěr splacen do jednoho měsíce, smlouvy o úvěru, u nichž je úvěr poskytnut bezúročně a bez jakýchkoli dalších poplatků, a smlouvy o úvěru, podle jejichž podmínek musí být úvěr splacen do tří měsíců a platí se pouze nevýznamné poplatky. U některých uvedených smluv o úvěru, které byly vyloučeny z oblasti působnosti směrnice 2008/48/ES a na které by se měla vztahovat tato směrnice, konkrétně smlouva o úvěru, jehož celková výše je nižší než 200 EUR, úvěr poskytnutý bezúročně bez jakýchkoli dalších poplatků, a pouze s omezenými poplatky placenými spotřebitelem za opožděné platby, a úvěr, který má být splacen do tří měsíců pouze s nevýznamnými poplatky, by však členské státy měly mít možnost vyloučit použití vymezeného a omezeného počtu ustanovení této směrnice týkajících se reklamy, předsmělných a smluvních informací, aby se zabránilo zbytečné zátěži pro věřitele, a to s přihlédnutím ke zvláštnostem trhu a zvláštním charakteristikám těchto smluv o úvěru, jako jsou například jejich kratší doba trvání, při zachování vyšší úrovně ochrany spotřebitele.

Popis problému

Členské státy mohou stanovit úlevu pro plnění některých informačních povinností na jeden nebo více úvěrových produktů, které byly dosud z regulace úplně vyloučeny:

- a) úvěry do hodnoty 200 EUR,
- b) úvěry poskytované zdarma nebo
- c) úvěry splatné do 3 měsíců a se zanedbatelnými náklady.

Úvěry uvedenými v bodech b) a c) jsou například prodej zboží nebo služeb na splátky bez navýšení nebo nabídky rozložení plateb do několika menších částí.

Pokud členské státy možnost využijí, nebude nutno pro daný druh úvěrů plnit některé informační povinnosti stanovené pro reklamu, předsmělní informační povinnosti a informace povinně uváděné ve smlouvě, konkrétně pak:

- a) v reklamě by nebylo potřeba uvádět údaje o době trvání úvěru, celkovou částku splatnou spotřebitelem a výši jednotlivých splátek a u úvěru v podobě odložené platby za zboží nebo službu cenu zboží nebo služby bez využití úvěru a výši případné zálohy,
- b) u předsmulvních informací by se poskytovala pouze první (dvou)strana formuláře předsmulvních informací,
- c) ve smlouvě o tzv. *balloon/bullet loans*, tedy úvěrech, při nichž se splácí jen náklady úvěru a kde dlužník splátkami neumožňuje jistinu úvěru, ale vytváří si určitý fond, z něhož se jistina splatí až na konci doby trvání úvěru, obdobně jako v případě překlenovacích úvěrů ze stavebního spoření, by nebylo potřeba uvádět informaci o tom, že není zaručeno splacení celkové výše úvěru.

Otázka vhodného pojetí regulace úvěrů do hodnoty 200 EUR byla důkladně konzultována při přípravě platného ZSÚ. Tyto úvěry byly vyhodnoceny jako značně rizikové a proto jsou od roku 2016 plně regulovány. Ministerstvo financí v rámci pravidelných konzultací se spotřebitelskými a profesními sdruženími a orgánem dohledu k tomuto regulatornímu přístupu dosud nezaznamenalo žádné negativní ohlasy. Využití diskrece pro takový typ úvěrů by tak nyní znamenalo snížení stávajícího standardu ochrany spotřebitele.

Otázky ke konzultaci

4. Souhlasíte se zachováním stávající regulace úvěrů do 200 EUR?

5. Považujete za vhodné využít možnost úlevy pro plnění některých informačních povinností pro úvěry poskytované zdarma?

6. Považujete za vhodné využít možnost úlevy pro plnění některých informačních povinností pro úvěry splatné do 3 měsíců se zanedbatelnými náklady?

B.4 Zákaz některých reklam na spotřebitelský úvěr

čl. 8 odst. 8

8. Členské státy mohou zakázat mimo jiné reklamu na úvěrové produkty, která:

- a) zdůrazňuje snadnost nebo rychlost získání úvěru;
- b) uvádí, že sleva je podmíněna sjednáním úvěru;
- c) nabízí pro splacení úvěrových splátek „odklad splátek“ delší než tři měsíce.

Recitál 33

(33) Měla by být přijata zvláštní ustanovení o reklamě na smlouvy o úvěru a o určitých standardních informacích, které by měly být spotřebitelům poskytovány, aby zejména mohli srovnávat různé nabídky. Tyto standardní informace by měly být poskytovány jasným, výstižným a zřetelným způsobem prostřednictvím reprezentativního příkladu. Celková výše úvěru a doba splácení zvolená věřitelem pro takový reprezentativní příklad by měly co nejvíce odpovídat charakteristikám smlouvy o úvěru, kterou věřitel inzeruje. Standardní informace by měly být zobrazeny jednoznačně a velmi viditelně, srozumitelně a poutavě. Měly by být jasně čitelné a přizpůsobené tak, aby zohledňovaly technická omezení určitých médií, například displejů mobilních telefonů. Na digitálních kanálech by část standardních informací v reprezentativním příkladu mohla být poskytnuta pomocí kliknutí, rolování nebo přejetí po dotykové obrazovce. Před zpřístupněním nabídek úvěru by však měly být spotřebitelům předloženy všechny standardní informace, které mají být uvedeny v reklamě týkající se smlouvy o úvěru, a to i v případě kliknutí, rolování nebo přejetí po dotykové obrazovce. Standardní informace by rovněž měly být jasně odlišeny od všech dalších informací týkajících se smlouvy o úvěru. Dočasné akční podmínky, jako „láková“ sazba s nižší záůjční úrokovou sazbou v prvních měsících trvání smlouvy o úvěru, by jako takové měly být zřetelně označeny. Spotřebitelé by měli vidět všechny základní informace na první pohled, a to i pokud je čtou na displeji mobilního telefonu. Spotřebiteli by mělo být

sděleno i telefonní číslo a e-mailová adresa věřitele a tam, kde je to relevantní, zprostředkovatele úvěru, aby mohl věřitele nebo zprostředkovatele úvěru rychle a efektivně kontaktovat. Není-li možné uvést celkovou výši úvěru, měla by být uvedena horní hranice jako souhrn všech částek, jež jsou dány k dispozici, zejména pokud smlouva o úvěru dává spotřebiteli volnost v čerpání, avšak stanoví omezení částky. Horní hranice by měla vyjadřovat horní omezení částky úvěru, která může být spotřebiteli zpřístupněna. Ve zvláštních a odůvodněných případech by množství zveřejněných informací mělo být omezeno, aby spotřebitel lépe rozuměl informacím zveřejňovaným v reklamě na smlouvy o úvěru, jestliže použité médium – například rozhlasová reklama – neumožňuje vizuální zobrazení těchto informací. Kromě toho by měly mít členské státy i nadále možnost upravit ve svých vnitrostátních právních předpisech požadavky týkající se reklamy na smlouvy o úvěru, která neobsahuje informace o nákladech úvěru. Aby se omezily případy nevhodného poskytování úvěrů spotřebitelům, kteří si je nemohou dovolit, a aby se podpořilo udržitelné poskytování úvěrů, měly by reklamy na smlouvy o úvěru ve všech případech obsahovat jasné a zřetelné upozornění určené spotřebitelům, že půjčování peněz stojí peníze. K zajištění vyšší úrovně ochrany spotřebitele by měly být zakázány některé reklamy, například ty, které spotřebitele motivují k přijetí úvěru tím, že naznačují, že úvěr zlepší jejich finanční situaci, nebo upřesňují, že úvěr evidovaný v databázích má jen malý nebo nemá žádný vliv na posouzení žádosti o úvěr. Členské státy by rovněž měly mít možnost zakázat reklamy, které považují za rizikové pro spotřebitele, například ty, které zdůrazňují snadnost nebo rychlost získání úvěru.

Popis problému

Nad rámec striktního zákazu některých reklam uvedených v čl. 8 odst. 7 dává Směrnice členským státům možnost zakázat i další reklamy na úvěry, které mj.

- a) zdůrazňují snadnost nebo rychlost získání úvěru,
- b) podmiňují slevy na zboží či služby čerpáním úvěru a
- c) nabízí odklad splácení o více jak tři měsíce.

Je nutné si uvědomit, že případný zákaz uvedených reklam není ani zákazem těchto druhů úvěrů, ani reklam na ně, ale pouze zákazem uvádění některých informací o těchto úvěrech přímo v reklamě. Výsledkem takového zákazu tak může být i to, že spotřebitel přijde o možnost získat již v rámci reklamy informaci o základní vlastnosti nabízeného úvěru, např. v případě odkladu splácení o více jak tři měsíce.

Otázky ke konzultaci

7. Považujete za vhodné zakazovat nad rámec reklam uvedených v čl. 8 odst. 7 Směrnice další reklamy na spotřebitelské úvěry?

7a. Pokud ano, považujete za vhodné zakázat reklamu, která

- a) zdůrazňuje snadnost a rychlost získání úvěru?
- b) uvádí, že sleva je podmíněna čerpáním úvěru?
- c) nabízí odklad zahájení splácení delší než 3 měsíce?
- d) jinou?

B.5 Opatření k zamezení nepřiměřeně vysokým cenám úvěrů

čl. 31 odst. 1

1. Členské státy zavedou opatření, která budou účinně předcházet zneužívajícímu jednání a zajistí, aby spotřebitelům nemohly být stanoveny nadměrně vysoké záůjční úrokové sazby, roční procentní sazby nákladů nebo celkové náklady úvěru pro spotřebitele, jako je například stanovení jejich nejvyšší přípustné výše.

Recitál 73

(73) V řadě členských států je běžnou praxí stanovení horních hranic pro záůjční úrokové sazby, roční procentní sazby nákladů nebo celkové náklady úvěru pro spotřebitele. Tento systém horních hranic se pro ochranu

spotřebitelů před příliš vysokými zápůjčními úrokovými sazbami, ročními procentními sazbami nákladů nebo celkovými náklady úvěru pro spotřebitele ukázal jako přínosný. V tomto ohledu by členské státy měly mít možnost zachovat svůj stávající právní režim. Ve snaze zvýšit ochranu spotřebitele, aniž by byla členským státům ukládána zbytečná omezení, by měla být zavedena vhodná opatření, jako jsou stanovení horních hranic nebo určení sazeb považovaných za lichevní, která budou účinně předcházet nekalému jednání a zajistí, aby vůči spotřebitelům nebyly uplatňovány přehnaně vysoké zápůjční úrokové sazby, roční procentní sazby nákladů nebo celkové náklady úvěru pro spotřebitele.

Popis problému

CCD2 požaduje po členských státech přijetí opatření, která zajistí, aby RPSN, úrok nebo celkové náklady úvěru pro spotřebitele nebyly nepřiměřeně vysoké (*excessively high*).

Ustanovení má umožnit členským státům při zajištění transpozice volbu formy tak, aby mohly zachovat svůj stávající právní režim, tedy transponovat legislativně nebo prostřednictvím judikatury, která daný účel naplňuje. V České republice je cena spotřebitelského úvěru vyjádřena zápůjční úrokovou sazbou omezována soudní judikaturou prostřednictvím výkladu pojmu „dobré mravy“, resp. „rozpor s dobrými mravy“. Takto např. Nejvyšší soud ve svém rozsudku [sp. zn. 21 Cdo 1484/2004](#) určil, že úroková sazba, která téměř čtyřnásobně překračuje obvyklou úrokovou míru požadovanou bankami, je nepřiměřená a tedy v rozporu s dobrými mravy.

Tuto judikaturu rozvíjí pozdější rozsudky civilních i trestních soudů s tím, že v některých případech zmiňují konkrétní úrokovou sazbu uvedenou v posuzované smlouvě jako jsoucí v rozporu s dobrými mravy, případně jsoucí v hrubém nepoměru s poskytnutým plněním. Kritérium dobrých mravů je judikaturně uplatňováno nejen na vysoké úrokové sazby, ale též na nejrůznější poplatky.

Otázky ke konzultaci

8. Souhlasíte se zachováním stávajícího stavu založeném na judikатурním výkladu (ne)souladu ceny úvěru s dobrými mravy?

8a. Pokud ne, jaká jiná opatření navrhuje?

B.6 Omezení některých poplatků tvořících cenu úvěru

čl. 31 odst. 2

2. Členské státy mohou přijmout zákazy nebo omezení vztahující se na konkrétní poplatky, které věřitelé na jejich území uplatňují.

Popis problému

Směrnice umožňuje členským státům zakázat nebo omezit konkrétní náklady spotřebitelského úvěru vstupující do ceny úvěru vedle zápůjční úrokové sazby. Jedná se typicky o poplatky související se sjednáním úvěru, jeho čerpáním (např. poplatek za donášku hotovosti domů) nebo správou úvěru (např. poplatek za vedení úvěrového účtu, poplatek za inkaso splátek dluhu v místě dlužníkovy bydliště) a další. O poplatky spojené s prodloužením (které jsou předmětem čl. 35) se zde naopak nejedná.

Otázky ke konzultaci

9. Považujete za vhodné omezit nebo zakázat některé poplatky účtované spotřebiteli nad rámec úrokové sazby?

9a. Pokud ano, které a jakým způsobem?

B.7 Finanční vzdělávání

čl. 34 odst. 1

1. Členské státy prosazují opatření na podporu vzdělávání spotřebitelů ve vztahu k zodpovědnému přijímání úvěrů a řízení dluhu, zejména v souvislosti se smlouvami o úvěru. Pro snazší orientaci se spotřebitelům, zejména těm, kteří si spotřebitelský úvěr berou poprvé, především prostřednictvím digitálních nástrojů, poskytnou jasné a obecné informace o procesu poskytování úvěru. Při vytváření a podpoře těchto opatření provádějí členské státy konzultace s příslušnými zúčastněnými stranami, včetně spotřebitelských organizací.

Členské státy rovněž zajistí, aby byly šířeny informace o tom, jaké poradenství mohou spotřebitelské organizace a vnitrostátní orgány spotřebitelům poskytnout.

Recitál 78

(78) Aby se zvýšila schopnost spotřebitelů činit v otázkách zodpovědného přijímání úvěrů a řízení dluhu informovaná rozhodnutí, měly by členské státy prosazovat opatření na podporu vzdělávání spotřebitelů, pokud jde o zodpovědné přijímání úvěrů a řízení dluhu, zejména v souvislosti se smlouvami o spotřebitelském úvěru, jakož i se správou rozpočtu obecně. Takovou povinnost by bylo možné splnit s přihlédnutím k rámci pro finanční kompetence, který vypracuje Unie společně s Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. Je obzvláště důležité poskytnout poradenství spotřebitelům, kteří spotřebitelský úvěr přijímají poprvé, zejména pokud tak činí prostřednictvím digitálních nástrojů. V této souvislosti by Komise měla nalézt příklady osvědčených postupů, jež usnadní další rozvoj opatření na zvýšení finanční informovanosti spotřebitelů. Komise by mohla takové příklady osvědčených postupů zveřejňovat s přihlédnutím k obdobným zprávám vypracovaným v souvislosti s jinými legislativními akty Unie. Při vytváření a podpoře těchto opatření by členské státy měly vést konzultace s příslušnými zúčastněnými stranami, včetně organizací spotřebitelů. Taková povinnost by neměla členským státům bránit v poskytování dalšího finančního vzdělávání.

Popis problému

V České republice již v současnosti běží, i z iniciativy státu, řada nelegislativních aktivit, jejichž cílem je podpora finančního vzdělávání spotřebitelů, včetně vzdělávání v oblasti úvěrování a dluhů. Tyto aktivity jsou zajišťovány jak veřejným sektorem, tak soukromými subjekty, a to jak neziskovými tak komerčními, včetně finančních institucí poskytujících úvěrové služby pro spotřebitele.

S cílem zajistit, aby tyto aktivity garantovaly určitou minimální požadovanou kvalitu, byla zpracována a vládou v roce 2020 schválena [Národní strategie finančního vzdělávání 2.0](#), která mj. definuje prioritní cílové skupiny finančního vzdělávání (žáci a vybrané kategorie dospělých), jeho principy (tj. formu, jakou vzdělávání probíhá, tak aby mj. nebylo zaměnitelné s pouhou marketingovou propagací konkrétních úvěrových produktů či poskytovatelů úvěrů) a vlastní požadovaný obsah (odkazem na tzv. standard finanční gramotnosti). Na základě této strategie rovněž vznikl [Národní registr projektů finančního vzdělávání](#), který slouží jako databáze informací o běžících projektech finančního vzdělávání, které zmíněné kvalitativní požadavky splňují.

Stát finančně vzdělávací iniciativy dále podporuje formou záštit poskytovaných konkrétním projektům, poskytováním finanční podpory neziskovým organizacím z veřejných dotačních programů, provozováním rozcestníkové webové stránky a také vlastní organizací některých událostí a aktivit ([Global Money Week](#), [měření finanční gramotnosti dospělých](#) a [dětí](#)).

V rámci podpory finančního vzdělávání Směrnice požaduje, aby se spotřebitelům poskytovaly jasné a obecné informace o procesu poskytování úvěru.

10. Souhlasíte se začleněním informace o procesu poskytování úvěru do informací trvale přístupných spotřebiteli podle § 92 ZSÚ, nebo navrhuje jiné řešení?

B.8 Opatření shovívavosti

čl. 35 odst. 1, 2

1. Členské státy vyžadují, aby věřitelé ve vhodných případech před zahájením řízení o vymáhání pohledávky postupovali s přiměřenou shovívavostí. Tato opatření shovívavosti zohledňují mimo jiné konkrétní situaci, v níž se spotřebitel nachází. Věřitelé nemusí nabízet spotřebitelům opatření shovívavosti opakovaně, s výjimkou odůvodněných případů.

Věřitelé nemusí posuzovat úvěruschopnost podle článku 18 při změně stávajících podmínek smlouvy o úvěru podle třetího pododstavce písm. b) tohoto odstavce, pokud při změně smlouvy o úvěru nedojde k významnému zvýšení celkové částky splatné spotřebitelem.

Opatření shovívavosti uvedená v prvním pododstavci:

- a) mohou zahrnovat mimo jiné úplné nebo částečné refinancování smlouvy o úvěru;
- b) zahrnují změnu stávajících podmínek smlouvy o úvěru, která může zahrnovat mimo jiné:
  - i) prodloužení doby splácení úvěru;
  - ii) změnu druhu úvěru;
  - iii) odložení úhrady celé splátky nebo její části na určitou dobu;
  - iv) snížení záporní úrokové sazby;
  - v) nabídku dočasného přerušování splácení úvěru;
  - vi) částečné splácení;
  - vii) přepočty měny;
  - viii) částečné odpuštění a konsolidaci dluhu.

2. Seznamem možných opatření v odst. 1 třetím pododstavci písm. b) nejsou dotčeny vnitrostátní právní předpisy a nevyžaduje se, aby členské státy všechna tato opatření zavedly ve vnitrostátních právních předpisech.

Recitály 79 a 80

(79) Vzhledem k závažným důsledkům, které má pro věřitele a spotřebitele a potenciálně i finanční stabilitu, je nezbytné, aby se věřitelé vznikajícím úvěrovým rizikem zabývali již v rané fázi a zavedli opatření nezbytná k zajištění toho, že před zahájením řízení o vymáhání pohledávky projeví, bude-li to vhodné, přiměřenou shovívavost. Při rozhodování o tom, zda je vhodné uplatnit opatření shovívavosti, nebo zda je důvodné je nabízet opakovaně, by měl věřitel, by měl věřitel mimo jiné zohlednit individuální poměry spotřebitele, jako jsou zájmy a práva spotřebitele, jeho schopnost splácet úvěr a jeho přiměřené potřeby na pokrytí životních nákladů, a měl by omezit náklady spotřebitele v případě prodloužení. Zejména pokud spotřebitel na nabídku věřitele v přiměřené lhůtě nebude reagovat, nemělo by se od věřitele požadovat, aby opatření shovívavosti nabídl opakovaně. Členské státy by neměly bránit stranám smlouvy o úvěru v tom, aby si výslovně sjednaly, že ke splacení úvěru postačuje převod zboží, na které se vztahuje smlouva o vázaném úvěru, nebo převod výnosů z prodeje tohoto zboží na věřitele.

(80) Pokud jsou opatření shovívavosti považována za vhodná, měla by zahrnovat změnu podmínek původní smlouvy o úvěru a mohla by mimo jiné zahrnovat úplné nebo částečné refinancování smlouvy o úvěru. Změna těchto podmínek by mohla mimo jiné zahrnovat: prodloužení doby trvání smlouvy o úvěru; změnu druhu smlouvy o úvěru, odložení úhrady všech nebo části splátek na určitou dobu, snížení záporní úrokové sazby; nabídku platebních prázdnin, částečné splácení, přepočty měny a částečné odpuštění dluhu a jeho konsolidaci. Pokud jsou opatření shovívavosti považována za vhodná, věřitelé by neměli mít povinnost provést při změně podmínek smlouvy o úvěru posouzení úvěruschopnosti, ledaže by se celková částka splatná spotřebitelem v důsledku takové změny podmínek významně zvýšila. Povinností uplatňovat opatření

shovívavosti by neměla být dotčena vnitrostátní pravidla pro řízení o vymáhání pohledávky; členské státy by nicméně měly zajistit, aby opatření shovívavosti stanovená v této směrnici byla řádně uplatňována.

Popis problému

V případě prodlení spotřebitele jsou věřitelé před zahájením řízení o vymáhání dluhu povinni uplatnit ve vhodných případech opatření shovívavosti (*forbearance measures*), které mají spotřebiteli usnadnit jeho další splácení. Věřitelé jsou povinni nabídnout změnu stávajících podmínek smlouvy, případně mohou navrhnout refinancování stávajícího úvěru

Výčet změn stávajících podmínek smlouvy obsažený ve Směrnici je pouze ilustrativní a CCD2 výslovně uvádí, že členské státy nemusí všechna tato opatření zavést. Současně se předpokládá, že členské státy mohou uplatňovat i jiná opatření.

Článek 35 CCD2 je modifikací textu obsaženého ve směrnici NPL. Seznam opatření zůstává více méně stejný. V rámci transpozice směrnice NPL byla provedena veřejná konzultace i na toto téma a na jejím základě byla navržena úprava v § 15 odst. 2 písm. h) a odst. 3 ZSÚ, která je součástí sněmovního tisku 473.

§ 15 ZSÚ

(2) Postupy a pravidla podle odstavce 1 zahrnují

...

h) pravidla pro jednání se spotřebiteli, kteří jsou v prodlení, včetně postupů k tomu, aby nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru vyvinul snahu před zahájením řízení o nárocích věřitele v důsledku prodlení spotřebitele ve vhodných případech uplatňovat přiměřená opatření,

(3) Opatření podle odstavce 2 písm. h) zohledňují mimo jiné situaci spotřebitele a mohou spočívat například v

a) částečném nebo úplném refinancování spotřebitelského úvěru, nebo

b) změně závazku ze smlouvy o spotřebitelském úvěru, jako je například

- 1. prodloužení doby trvání spotřebitelského úvěru,*
- 2. odložení jedné nebo více splátek spotřebitelského úvěru,*
- 3. snížení záporní úrokové sazby,*
- 4. změna měny, v níž je spotřebitelský úvěr vyjádřen, nebo*
- 5. jiná změna splácení spotřebitelského úvěru.*

Otázky ke konzultaci

11. Považujete za vhodné výčet opatření uvedený v ST473 zachovat, nebo upravit?

B.9 Výjimky z oprávnění k činnosti a registrace

čl. 37 odst. 3

3. Členské státy se mohou rozhodnout neuplatňovat požadavky na udělení oprávnění k činnosti a registraci podle odstavce 1 na dodavatele zboží a poskytovatele služeb, kteří naplňují znaky mikropodniků, malých a středních podniků, jak jsou vymezeny v doporučení 2003/361/ES, a jednájí jako:

- a) zprostředkovatelé úvěru v rámci vedlejší činnosti, nebo
- b) věřitelé v rámci vedlejší činnosti, kteří poskytují úvěr ve formě odložené platby na nákup zboží a služeb, jež sami nabízejí, pokud je tento úvěr poskytován bezúročně a pouze s omezenými poplatky, které musí spotřebitel zaplatit za opožděné platby, uloženými v souladu s vnitrostátními právními předpisy.

Recitál 84

(84) Členské státy by měly mít možnost osvobodit od požadavků na udělení oprávnění k činnosti a na registraci dodavatele zboží nebo poskytovatele služeb, kteří se považují za mikropodniky a malé a střední podniky ve smyslu doporučení Komise 2003/361/ES⁽¹⁷⁾ a kteří jednájí jako zprostředkovatelé úvěru v rámci vedlejší činnosti nebo kteří poskytují úvěr ve formě odložené platby za nákup zboží a služeb, které nabízejí, aniž by úvěr nabízela třetí osoba, pokud je úvěr poskytován bezúročně a bez poplatků a pouze s omezenými poplatky za opožděné platby v souladu s vnitrostátními právními předpisy. Toto případné osvobození by velké podniky neměly používat k tomu, aby se vyhnuly požadavkům na udělení oprávnění k činnosti a na registraci stanoveným v této směrnici.

Popis problému

Věcná působnost Směrnice se oproti CCD1 nově rozšiřuje mj. o úvěry poskytované zdarma, úvěry pod 200 EUR nebo úvěry s minimálními náklady a splatností do 3 měsíců. To znamená, že mnoho retailových obchodníků, kteří svým zákazníkům poskytují úvěr na jimi prodávané zboží nebo poskytované služby zdarma, nebo takový úvěr zprostředkovávají (např. služby BNPL), nově spadnou do plné působnosti Směrnice a budou muset dodržovat všechna jí stanovená pravidla.

Členskými státem je umožněno využít pro některé subjekty výjimku z povinnosti získat oprávnění k činnosti a registraci. Nejde však o výjimku z dohledu, ale pouze z procesu získání oprávnění k činnosti a registraci. I v případě využití výjimky budou muset tyto subjekty dodržovat všechny ostatní povinnosti vyplývající ze Směrnice, jako např. požadavky na odbornou způsobilost pracovníků, zavedení vnitřních pravidel a postupů zejména v oblasti odměňování, posuzování úvěruschopnosti, odhalování spotřebitelů s finančními potížemi, požadavky na jednání se spotřebitelem nebo informační povinnosti.

Výjimka z povinnosti získat oprávnění k činnosti může být využita pro retailové obchodníky, kteří

- a) spadají do kategorie SME a
- b) v rámci své vedlejší činnosti
  1. zprostředkovávají spotřebitelský úvěr nebo
  2. poskytují svým zákazníkům vázaný spotřebitelský úvěr poskytnutý zdarma ve formě odložené platby na jimi prodávané zboží nebo dodávané služby.

Co se týče zprostředkování spotřebitelského úvěru, výjimka může být využita pro všechny spotřebitelské úvěry v působnosti Směrnice, tj. jak úvěry, které již nyní spadají do působnosti CCD1, tak úvěry nově zahrnuté do působnosti CCD2, bez ohledu na to, zda úvěr souvisí s dodávaným zbožím nebo poskytovanými službami.

Podle současné úpravy v ZSÚ platí, že každý zprostředkovatel spotřebitelského úvěru v působnosti ZSÚ musí mít příslušné oprávnění k činnosti podle tohoto zákona. To se týká úvěrů spadajících do

působnosti CCD1 a úvěrů pod 200 eur, které ZSÚ reguluje nad rámec působnosti CCD1. Pro retailové obchodníky to znamená, že pro zprostředkování těchto úvěrů musí mít oprávnění k činnosti v jedné z kategorií stanovených v ZSÚ - zprostředkovatel vázaného spotřebitelského úvěru (pokud zprostředkovává vázaný spotřebitelský úvěr), nebo vázaný zástupce nebo samostatný zprostředkovatel (pokud jde o spotřebitelský úvěr jiný než vázaný). Oprávnění k činnosti vázaného zástupce a zprostředkovatele vázaného spotřebitelského úvěru se uděluje v rámci jednoduchého procesu registrace pouze na základě oznámení. Oprávnění k činnosti samostatného zprostředkovatele se uděluje v rámci správního řízení, v němž žadatel prokazuje splnění v zásadě pouze dvou podmínek, a to důvěryhodnosti a odborné způsobilosti. Každý zprostředkovatel je pak zapsán ve veřejně přístupném registru vedeném orgánem dohledu. Oprávněním pro zprostředkování úvěrů, které jsou mimo působnost ZSÚ, je potom živnostenské oprávnění.

Využití výjimky ve vztahu ke stávajícím zprostředkovatelům by znamenalo pouze to, že někteří z nich by nebyli nadále zapsáni v registru, stále by však museli plnit veškeré povinnosti. U každého takového zprostředkovatele by se muselo posuzovat, zda je SME, a současně také to, zda zprostředkování úvěrů nepředstavuje jeho hlavní činnost. Pokud by některou z těchto podmínek přestal v průběhu času splňovat, musel by pro další činnost opět získat oprávnění podle ZSÚ.

Co se týče poskytování spotřebitelských úvěrů, výjimka je omezena pouze na úvěry poskytované zdarma ve formě odložené platby za zboží nebo služby dodávané obchodníkem. V současnosti tyto úvěry do působnosti ZSÚ nespádají, jsou poskytovány na základě příslušného živnostenského oprávnění.

Využitím výjimky by poskytovatelé mohli poskytovat uvedené úvěry i nadále na základě živnostenského oprávnění. U každého takového obchodníka by se však muselo stále posuzovat, zda je SME, a současně, zda poskytování uvedeného druhu úvěru nepředstavuje jeho hlavní činnost. Pokud by některou z těchto podmínek v průběhu času přestal splňovat nebo pokud by poskytoval i jiné druhy úvěrů, musel by pro svou další činnost získat oprávnění podle ZSÚ. Překročením hranice definující SME, by poskytovatel najednou musel mít oprávnění podle ZSÚ, což by znamenalo, že do doby, než jej získá, by nemohl poskytovat úvěry. Stále ovšem platí to, co už je uvedeno výše, tj. že se bavíme pouze o výjimce z oprávnění k činnosti, ne o výjimce z dohledu nebo dodržování všech povinností vyplývajících ze Směrnice.

Při nevyužití výjimky by retailoví obchodníci museli podle současné úpravy získat oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru. Oprávnění k činnosti se uděluje ve správním řízení a žadatel musí splňovat zejména podmínky důvěryhodnosti a odborné způsobilosti, dále požadavky na formu společnosti, výši počátečního kapitálu, průhlednost a nezávadnost původu finančních zdrojů, plán obchodní činnosti nebo zavedení vnitřních pravidel a postupů.

Využití výjimky z povinnosti získat oprávnění k činnosti a registrace pro zprostředkovatele a poskytovatele spotřebitelských úvěrů by dále znamenalo, že nebude jasný okruh subjektů povinných dodržovat pravidla stanovená Směrnicí. Standardně na finančním trhu orgán dohledu dohlíží ty subjekty, kterým uděluje oprávnění k činnosti. Takto je dosaženo stavu, kdy orgán dohledu „zná“ dohlížené subjekty, neboť prošly řízením o udělení oprávnění nebo registrací, na jejichž základě jsou zapsány v registru.

Otázky ke konzultaci

12. Považujete za vhodné využít výjimku pro zprostředkovatele?

12a. V případě nevyužití výjimky pro zprostředkovatele – souhlasíte se zachováním stávajícího systému registrace zprostředkovatelů?

13. Považujete za vhodné využít výjimku pro poskytovatele?

13a. V případě, že by výjimka pro poskytovatele nebyla využita, považujete stávající způsob řízení o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru za vhodný i pro tento druh činnosti?

13b. Pokud ne, považujete za vhodné zavést pro poskytovatele obdobný způsob udělení oprávnění k činnosti jako je nyní pro zprostředkovatele v podobě jednoduché žádosti nebo registrace?

B.10 Oprávnění České národní banky k produktové intervenci

čl. 41 odst. 9

Členské státy mohou uplatňovat vnitrostátní právní předpisy, které příslušným vnitrostátním orgánům udělují pravomoci k intervenci v podobě stažení úvěrových produktů, je-li toto stažení opodstatněné.

Recitál 89

(89) Členské státy by měly určit příslušné orgány oprávněné k tomu, aby zajistily prosazování této směrnice, a měly by zajistit, aby tyto příslušné orgány měly veškeré vyšetřovací a donucovací pravomoci i přiměřené zdroje nezbytné k plnění jejich úkolů. Členské státy by rovněž měly mít možnost udělit vnitrostátním orgánům pravomoci k produktové intervenci, pokud úvěrové produkty poškozují spotřebitele a je třeba je stáhnout z nabídky. Členské státy by měly zohlednit údaje o měsíčních mírách selhání spojených s různými druhy spotřebitelských úvěrových produktů, které jsou relevantní pro oblast působnosti této směrnice. Příslušné orgány jednotlivých členských států by měly vzájemně spolupracovat, kdykoli je to nutné k plnění jejich povinností podle této směrnice.

Popis problému

Směrnice umožňuje členským státům zavedení pravomoci orgánu dohledu nařídit poskytovatelům stažení úvěrových produktů (produktová intervence), které poškozují spotřebitele. V současnosti může Česká národní banka k tomuto kroku využít institut opatření k nápravě podle § 145 ZSÚ, které umožňuje mj. zakázat nebo omezit osobě podléhající dohledu provozování činnosti, což zahrnuje i nabízení produktů.

Otázky ke konzultaci

14. Považujete za vhodné výslovně upravit pravomoc České národní banky nařídit stažení úvěrových produktů z nabídky poskytovatele, nebo k tomuto účelu považujete za dostatečnou stávající úpravu v § 145 ZSÚ?